תלמוד בבלי מסכת ברכות דף י עמוד א

. . . מה עשה הקדוש ברוך הוא? הביא יסורים על חזקיהו, ואמר לו לישעיהו: 'לך ובקר את החולה',

שנאמר "בימים ההם חלה חזקיהו למות ויבא אליו ישעיהו בן אמוץ הנביא ויאמר אליו כה אמר ה' צו לביתך כי מת אתה ולא תחיה וגו'".

מאי "כי מת אתה ולא תחיה"?

מת אתה בעולם הזה ולא תחיה לעולם הבא.

אמר ליה: "מאי כולי האי"?

אמר ליה: "משום דלא עסקת בפריה ורביה".

אמר ליה: "משום דחזאי לי ברוח הקדש דנפקי מינאי בנין דלא מעלו."

אמר ליה: "בהדי כבשי דרחמנא למה לך? מאי דמפקדת איבעי לך למעבד, ומה דניחא קמיה קודשא בריך הוא לעביד!"

אמר ליה: "השתא הב לי ברתך! אפשר דגרמא זכותא דידי ודידך ונפקי מנאי בנין דמעלו."

אמר ליה: "כבר נגזרה עליך גזירה".

אמר ליה: "בן אמוץ, כלה נבואתך וצא! כך מקובלני מבית אבי אבא - אפילו חרב חדה מונחת על צוארו של אדם, אל ימנע עצמו מן הרחמים."

אתמר נמי:

רבי יוחנן ורבי אלעזר דאמרי תרוייהו: אפילו חרב חדה מונחת על צוארו של אדם, אל ימנע עצמו מן הרחמים,

שנאמר (איוב י"ג) "הן יקטלני לו איחל".

Talmud Berakhot 10a

. . . What did the Holy One Who is Blessed do? He brought suffering on Chizkiyahu, and said to Yeshayahu: 'Go visit the sick person',

as Scripture says: 'In those days Chizkiyahu fell deathly ill and Yeshayahu ben Amotz the prophet came to him and said to him: "So said G-d: 'Put your house in order, for you are dying and will not live'." (II Kings 20:1 and Isaiah 38:1)

What is the meaning of "you are dying and will not live"?

You are dying in this world and will not live in the Coming World.

Chizkiyahu said to Yeshayahu: What is all this?

Yeshayahu said to him: Because you have not engaged in procreation.

Chizkiyahu said to him: That's because I saw through Holy Inspiration that I would have bad descendants.

Yeshayahu said to him: What have you to do with those secrets of the Merciful? What you are commanded to do, you must do, and let what is acceptable before The Holy One Who is Blessed happen!

Chizkiyah said to him: "Now give me your daughter! Perhaps our combined merit will be effective and I will have good descendants.

Yeshayahu said to him: The decree regarding you has already been decreed,

Chizkiyah said to him: Ben Amotz, end your prophecy and leave! This is my tradition from my grandfather's house – even if a sharp sword is resting on a person's neck, a person should not keep himself from asking for mercy.

An Amoraic statement says the same:

Rabbi Yochanan and Rabbi El'azar both said: even if a sharp sword is resting on a person's neck, a person should not keep himself from asking for mercy,

as Scripture says: "Though He slay me I will put my hope in Him"

ספר העיקרים פרק מט

וראוי שישאל שואל ויאמר כי התקוה והתוחלת אינו דבר נאות לטבע האדם, כי הם יטרידו המחשבה ויתישו הכח ויחליאו הנפש חולי גדול עד אשר ישימוה סכלה, וזה כי בסבת התקוה והתוחלת לדבר מה תהיה הנפש טרודה לחשוב מחשבות להשיג הדבר ההוא המקווה ולא תחול מלחשוב תמיד בזה עד אשר יכבה אור השכל מעליה ותשאר הנפש עמומה . . . ועל כן ראוי לכל חכם לב להסיר מנפשו התקוה והתוחלת . . . ואם כן, איך נאמר כי התקוה והתוחלת אל המאמין טוב, עד שנמצא הנביא מזהיר על התקוה יותר מכל הדברים כלם . . . והתשובה בזה: כי התוקה לדבר שהמקוה מסופק בו אם יגיע אם לאו תטריד הנפש לחשוב מחשבות כדי להשיגו, אבל התקוה לדבר שהאדם מובטח בו שיבא, כמו שיקוה לאור בקר, לא יטריד הנפש, אלא משמחו בהיותה משערת הטוב ההוא המבוקש והיותה בוטחת שיגיע. ועל זה הדרך ראוי שתהיה התקוה להשם כשיהיה בוטח בו בטחון שלם שישלים תקותו בלי ספק אחר שיש יכולת בידו ואין מי שמעכב על ידו . . .

ולגודל מעלת התקוה היה דוד מזהיר את העם לקוות אל ה' תמיד בלי הפסק, אמר "יחל ישראל אל ה' וכו'", וייעד על התקוה הגמול הרוחני שהוא העולם הבא, אמר "קוה אל ה' ושמור דרכו וירוממוך לרשת ארץ", הרי שבאר שבשכר התקוה בפרט ושמירת דרך ה' בכלל יירש ארץ החיים . . . וכן נמצא חבקוק מזהיר על התקוה והתוחלת, אמר "אם יתמהמה חכה לו כי בא יבא לא יאחר" - ואחר שהוא מתמהמה, איך אמר כי לא יאחר? אבל פירושו שאף על פי שיתמהמה ראוי שיחכה תמיד לגאולה ויחכה שיבא בלי איחור, וכן אמר ישעיה "אשרי כל חוכי לו".

Rav Yosef Albo, The Book of Fundamental Principles Chapter 49

It is appropriate to ask: Is it not true that hope and expectation are not salutary for human beings, as they distract thought and sap strength and greatly sicken the soul to the point where they make it foolish? This is because hope and expectation for something cause the soul to involve itself in plans to achieve the hoped-for thing, and it does not stop constantly thinking about this, to the point that the light of the intellect dims and the souls becomes a flickering ember . . . therefore it is appropriate for one wise of heart to remove hope and expectation from his soul . . . and if so, how can we say that hope and expectation are good for the believer to the point that the prophet exhorts us to hope above all things?

The answer to this is that hope whose achievement is doubtful distracts the soul to plan for its achievement, but hope for something guaranteed to occur, as for example hope for the light of morning, does not distract the soul but rather gladdens it since it values the sought-after good and trusts that it will occur. This is the appropriate way for hope founded on G-d, that one should have complete trust that one's hopes will be without doubt fulfilled since He has the capacity to do it and no can obstruct Him . . .

Because of the great significance of hope King David regularly exhorts the people to constantly and without interruption maintain hope founded on Hashem, saying "Israel places its expectations in Hashem etc", and promises that hope yields the spiritual reward of the World to Come, saying "Hope toward Hashem and guard his path, and He will exalt you to inherit the land", making it clear that as a reward for hope in particular and guarding the path of Hashem in general he will inherit the Land of Life . . . similarly we find Habbakuk exhorting us regarding hope and expectation, saying "if he procrastinates, wait for him, for he will surely come, he will not delay" – if he is procrastinating, how can it say that he will not delay? The explanation is that even though he procrastinates it is appropriate to wait constantly for redemption and anticipate his arrival without delay, as Isaiah said "Fortunate are those who wait for him".

ירמיהו פרק ז:א-יא

הַדָּבָר֙ אֲשֶׁ֣ר הָיָ֔ה אֶל־יִרְמְיָ֖הוּ מֵאֵ֣ת יְקֹוָ֑ק לֵאמֹֽר׃
עֲמֹ֡ד בְּשַׁ֣עַר֩ בֵּ֨ית יְקֹוָ֜ק וְקָרָ֣אתָ שָּׁ֗ם אֶת־הַדָּבָ֤ר הַזֶּה֙ וְאָמַרְתָּ֔
שִׁמְע֥וּ דְבַר־יְקֹוָ֖ק כָּל־יְהוּדָ֑ה הַבָּאִ֣ים בַּשְּׁעָרִ֗ים הָאֵלֶּה֙ לְהִשְׁתַּחֲוֹ֣ת לַיקֹוָ֔ק׃
כֹּֽה־אָמַ֞ר יְקֹוָ֣ק צְבָ֗א-אוֹת֙ אֱ-לֹהֵ֣י יִשְׂרָאֵ֔ל׃
הֵיִ֥יטִיבוּ֙ דַּרְכֵיכֶ֣ם וּמַעַלְלֵיכֶ֔ם וַאֲשַׁכְּנָ֥ה אֶתְכֶ֖ם בַּמָּק֥וֹם הַזֶּֽה׃
אַל־תִּבְטְחוּ֙ לָכֶ֣ם אֶל־דִּבְרֵ֔י הַשֶּׁ֖קֶר לֵאמֹ֑ר
הֵיכַ֤ל יְקֹוָק֙ הֵיכַ֣ל יְקֹוָ֔ק הֵיכַ֖ל יְקֹוָ֑ק הֵ֣מָּה׃
אִם־הֵיטֵ֣יב תֵּיטִ֔יבוּ אֶת־דַּרְכֵיכֶ֖ם וְאֶת־מַעַלְלֵיכֶ֑ם
אִם־עָשֹׂ֤ה תַֽעֲשׂוּ֙ מִשְׁפָּ֔ט בֵּ֥ין אִ֖ישׁ וּבֵ֥ין רֵעֵֽהוּ׃
גֵּ֣ר יָת֤וֹם וְאַלְמָנָה֙ לֹ֣א תַעֲשֹׁ֔קוּ וְדָ֥ם נָקִ֖י אַל־תִּשְׁפְּכ֣וּ בַּמָּק֣וֹם הַזֶּ֑ה
וְאַחֲרֵ֣י אֱלֹהִ֗ים אֲחֵרִים֙ לֹ֣א תֵלְכ֔וּ לְרַ֖ע לָכֶֽם׃
וְשָׁכַנְתִּ֤י אֶתְכֶם֙ בַּמָּק֣וֹם הַזֶּ֔ה בָּאָ֖רֶץ אֲשֶׁ֣ר נָתַ֔תִּי לַאֲבֹתֵיכֶ֑ם לְמִן־עוֹלָ֖ם וְעַד־עוֹלָֽם׃
הִנֵּ֥ה אַתֶּ֛ם בֹּטְחִ֥ים לָכֶ֖ם עַל־דִּבְרֵ֣י הַשֶּׁ֑קֶר לְבִלְתִּ֖י הוֹעִֽיל׃
הֲגָנֹ֨ב֙ רָצֹ֣חַ֔ וְנָאֹ֖ף וְהִשָּׁבֵ֣עַ לַשֶּׁ֑קֶר וְקַטֵּ֣ר לַבַּ֔עַל וְהָלֹ֖ךְ אַחֲרֵ֣י אֱלֹהִ֔ים אֲחֵרִ֖ים אֲשֶׁ֥ר לֹא־יְדַעְתֶּֽם׃
וּבָאתֶ֨ם וַעֲמַדְתֶּ֜ם לְפָנַ֗י בַּבַּ֤יִת הַזֶּה֙ אֲשֶׁ֣ר נִקְרָא־שְׁמִ֣י עָלָ֔יו וַאֲמַרְתֶּ֖ם
נִצַּ֑לְנוּ
לְמַ֣עַן עֲשׂ֔וֹת אֵ֖ת כָּל־הַתּוֹעֵב֥וֹת הָאֵֽלֶּה׃
הַמְעָרַ֤ת פָּרִצִים֙ הָיָ֣ה הַבַּ֣יִת הַזֶּ֔ה אֲשֶׁר־נִקְרָא־שְׁמִ֥י עָלָ֖יו בְּעֵינֵיכֶ֑ם
גַּ֚ם אָנֹכִ֣י הִנֵּ֔ה רָאִ֖יתִי נְאֻם־יְקֹוָֽק׃

Yirmiyahu 7:1-11

The word which came to Jeremiah from the LORD:
Stand at the gate of the House of the LORD, and there proclaim this word:
Hear the word of the LORD, all you of Judah who enter these gates to worship the LORD!
Thus said the LORD of Hosts, the God of Israel:
Mend your ways and your actions, and I will let you dwell in this place.
Don't put your trust in illusions and say,
"The Temple of the LORD, the Temple of the LORD, the Temple of the LORD are these."
No, if you really mend your ways and your actions; if you execute justice between one man and another; if you do not oppress the stranger, the orphan, and the widow; if you do not shed the blood of the innocent in this place; if you do not follow other gods, to your own hurt —
then only will I let you dwell in this place, in the land that I gave to your fathers for all time.
See, you are relying on illusions that are of no avail.
Will you steal and murder and commit adultery and swear falsely, and sacrifice to Baal, and follow other gods whom you have not experienced, and then come and stand before Me in this House which bears My name and say, "We are safe"? Do you consider this House, which bears My name, to be a den of thieves? As for Me, I have been watching – declares the LORD.

משנה נדרים ט:ב

ועוד אמר רבי אליעזר פותחין בנולד
וחכמים אוסרין
כיצד?
אמר: קונם שאני נהנה לאיש פלוני, ונעשה סופר; או שהיה משיא את בנו
ואמר: אילו הייתי יודע שהוא נעשה סופר, או שהיה משיא את בנו בקרוב - לא הייתי נודר;
קונם לבית זה שאני נכנס, ונעשה בית הכנסת, אמר: אילו הייתי יודע שהוא נעשה בית הכנסת –
לא הייתי נודר -
רבי אליעזר מתיר
וחכמים אוסרין:

Mishnah Nedarim 9:2

Rabbi Eliezer further said: We can seek an opening for an oath on the basis of an event that occurred subsequent to the oath;
But the Sages forbid.
How can this be illustrated?
If he said: "I swear that I will never benefit that man", and the man became a scribe;
or if he was marrying off his son
and he said: "Had I known that he would become a scribe, or that I would marry my son of soon – I would not have sworn;
I swear that I will never enter this house, and it became a synagogue, and he said: Had I known that it would become a synagogue – I would never have sworn –
Rabbi Eliezer permits
But the Sages forbid.

נדרים סד:

ועוד אמר רבי אליעזר פותחין בנולד כו'
מ"ט דרבי אליעזר?
אמר רב חסדא:
דאמר קרא כי *מתו כל האנשים* - והא מיתה דנולד הוא!? מכאן שפותחין בנולד.
ורבנן מאי טעמייהו?
קסברי: הנהו מי מייתי?! והא אמר ר' יוחנן משום ר' שמעון בן יוחי: כל מקום שנאמר '*נצים*' ו'*נצבים*' אינן אלא דתן ואבירם? אלא אמר ר"ל: שירדו מנכסיהן.

Nedarim 64b

"Rabbi Eliezer said further etc." –
What is Rabbi Eliezer's rationale?
Said Rav Chisda:
Scripture said "For all the people seeking your life have died" – but death is an event subsequent?! This teaches that we can seek an opening for an oath on the basis of an event that occurred subsequent to the oath.
So what is the rationale of the Rabbis?
They reasoned: Did those die?! But Rav Yochanan said in the name of R. Shimon bar Yochai: Everywhere it says *nitzim* or *nitzavim* there are none other than Datan and Aviram!?
Rather Resh Lakish said:
They lost their wealth.

משנה נזיר לב

מי שנדר בנזיר והלך להביא את בהמתו ומצאה שנגנבה
אם עד שלא נגנבה בהמתו נזר הרי זה נזיר
ואם משנגנבה בהמתו נזר אינו נזיר
וזו טעות טעה נחום המדי כשעלו נזירים מן הגולה ומצאו בהמ"ק חרב
אמר להם נחום המדי: "אילו הייתם יודעין שבהמ"ק חרב, הייתם נוזרים?"
אמרו לו: לא.
והתירן נחום המדי,
וכשבא הדבר אצל חכמים אמרו
כל שנזר עד שלא חרב בהמ"ק נזיר
ומשחרב בהמ"ק אינו נזיר:

Mishnah Nazir 32

One who swore to become a nazir, and went to bring his animal (to sacrifice) and found it stolen
If he swore before his animal was stolen – he is a nazir
If he swore after his animal was stolen – he is not a nazir.
This very error was made by Nachum the Mede when nezirim came up from the Exile and found the Temple destroyed.
Nachum the Mede said to them: Had you known that the Temple would be destroyed would you have sworn?
They said: No.
Nachum the Mede permitted them.
But when the matter came before the Sages they said:
Everyone who swore before the Temple was destroyed is a nazir
Anyone who swore after the Temple was destroyed is not a nazir.

נזיר לב. – לב:

אמר רבה

שטפוהו רבנן לר' אליעזר ואוקמיה בשיטתייהו

דתנן

פותחין בנולד

דברי ר''א

וחכמים אוסרין.

ואמר רבא

אע"ג דאמור רבנן אין פותחין בנולד, אבל פותחין בתנאי נולד.

ה"ד?

אמרי להון: אילו אתא איניש ואמר לכון דחרב בהמ"ק, מי הוה נדריתון?

אמר רב יוסף

אי הואי התם, הוה אמינא להון: הכתיב *היכל ה' היכל ה' היכל ה' המה* - זה מקדש ראשון ומקדש שני.

נהי דידעין להון דיחרוב מי יודעין לאימתי?!

אמר אביי

ולא ידעין לאימת?! והכתיב (דניאל ט:כד) *שבועים שבעים נחתך על עמך ועל עיר קדשך*!?

ואכתי מי ידעינן בהי יומא.

Talmud Nazir 32a-32b

Said Rabbah:

The Rabbis swept R. Eliezer along and stood him in their line

as we learned in a Mishnah:

Rabbi Eliezer further said: We can seek an opening for an oath on the basis of an event that occurred subsequent to the oath;

But the Sages forbid.

And said Rava:

Even though the Rabbis said "One may not seek an opening via *nolad*", one can seek an opening via *tenaei nolad*.

> What is an illustration?
>
> We say to them: If a person had come and told you that the Temple was/would be destroyed, would you have sworn?

Said Rav Yosef:

> Had I been there, I would have said to them:
>
> But Scripture writes "Heikhal Hashem, Heikhal Hashem, Heikhal Hashem they are" – this refers to the First Temple and the Second Temple!?

Granted that they knew it would be destroyed, did they know when?!

Said Abbayei:

> Did they not know when?! But Scripture says . . .

Still: Did they know on which day?!